

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	11/1047-0/2016
Érkezett:	2016 MÁJ 31.
Példány:	Kezelőiroda:
Melléklet:	db

V É G Z É S

██████████ felperesnek Budapest Környéki Törvényszék alperes ellen kártérítés iránt indított perét a bíróság

f e l f ü g g e s z t i .

Eljáró bíró megkeresi az Alkotmánybíróságot azzal az indítvánnyal, hogy a bíróságok szervezetéről is igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv. 86.§ (3) b) pontjából az „és a bíróságokat” kitévelt semmisítse meg, egyúttal állapítsa meg, hogy a jogszabályi rendelkezés jelen perben nem alkalmazható.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A felperes kártérítési igényt érvényesít az alperessel szemben arra hivatkozással, hogy az alperes és az illetékességi területén működő járásbíróságok előtt indított ügyei elhúzódtak. A jelen perbíróság előtt folyó perben az alperest az Országos Bírósági Hivatal képviseli, képviseleti jogosultsága a 2011. évi CLXI. tv. (Bsz.) 86.§ (3) b) pontja második fordulatán alapul. Eljáró bíró álláspontja szerint e jogszabályi rendelkezés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését és a 26. cikk (1) bekezdését sérti.

Eljáró bíró már előjáróban hangsúlyozza, hogy az ügygel kapcsolatban sem a bíróság vezetése, sem pedig az Országos Bírósági Hivatal részéről tisztességtelen befolyásolásra utaló jelet nem észlelt. Az alperes jogi képviselője kizárólag a peres eljárás keretei között, annak szabályait betartva kommunikál a perbírósággal. Eljáró bíró aggályai tehát nem az ítékezés tényleges befolyásolásán alapulnak (ez esetben elfogultságról lenne szó), hanem a belső ítélezési függetlenség alkotmányossági garanciáit és az eljárás pártatlanságával szemben támasztott általánosan elfogadott nemzetközi normák betartását hiányolja az alábbiak szerint:

A T. Alkotmánybíróság már több határozatában foglalkozott a bírói függetlenség elvével és annak garanciális tartalmával. A 19/1999 AB határozatban kiemelte, hogy a bírónak mindenkitől - más bírótól is - függetlennek kell lennie, függetlenségét garanciáknak kell biztosítani minden befolyásolás ellen, származzék akár a külső hatalmi jogkör gyakorlásától, akár a bírósági szervezeten belülről. A T. Alkotmánybíróság e határozatában hivatkozik az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a bírák függetlenségéről, hatékonyságáról és szerepéről szóló R (94) 12 számú ajánlására, amely a belső bírói függetlenség garanciáinak szerepét hangsúlyozza: „Az ítékezés során a bírák függetlenek és biztosítani kell, hogy tevékenységüket akadályoztatástól mentesen és anélkül, hogy bárhonnán érkező, bármely indokból, közvetlen vagy közvetett indíttatásból, illetéktelen befolyásolástól, nyomásgyakorlástól, fenyegetéstől vagy beavatkozástól mentesen végezhesék.”

A T. Alkotmánybíróság 34/2013 AB határozatában részletesen elemezte az EJEB bírói függetlenséggel, ezzel összefüggésben a pártatlan eljáráshoz fűződő joggal kapcsolatos gyakorlatát. Ebből eljáró bíró az alábbiakat tartja szükségesnek kiemelni:

Fővárosi Törvényszék
28.P.22447/2014/52-I

„A bírói hatalom intézményi, valamint személyi függetlensége az igazságszolgáltatási tevékenység függetlenségének, és a tisztességes bírósági eljárások alkotmányos biztosítéka, amely arra nyújt garanciát, hogy az egyedi jogvitákban eljáró bíró kizárólag a jogszabályok alapján, és belső meggyőződése szerint, minden, akár a bírói szervezeten kívülről, akár azon belülről érkező meg nem engedett befolyástól mentesen hozhasson döntést. A bíróság pártatlan eljárása a függetlenség alkotmányos értékéhez szorosan kapcsolódik: kizárólag egy független bíróság képes az egyedi ügyekben pártatlanul eljárni. A függetlenség követelményéhez képest a pártatlanság az ügyben eljáró bíróval szemben egyfelől azt az elvárást fogalmazza meg, hogy a megítélendő ügy tekintetében ne rendelkezzen előítéletekkel, másfelől pedig az ügyben szereplő egyik fél javára, avagy hátrányára se legyen elfogult.”

„Az EJEB már egy korai döntésében megfogalmazta, hogy a bírói pártatlanság tekintetében még a külső látszat is jelentős szerephez jut, ugyanis annak elvesztése a bíróságok működésébe és döntéseibe vetett közbizalom megrendülésének kockázatát hordozza [EJEB, Delcourt kontra Belgium, (2689/65), 1970. január 17., 31. bekezdés]. Ennek megfelelően azokban az ügyekben, amelyekben kétség támad a bíró pártatlansága tekintetében, az eljárás alá vont személy kételye fontos ugyan, de a döntő jelentőségű körülmény mégis az, hogy ez a kétely objektív szempontokkal igazolható-e, vagyis a bíró pártatlanságának látszata válik-e kétségessé [erről lásd: EJEB, Piersack kontra Belgium, (8692/79), 1982. október 1., 31. bekezdését; EJEB, De Cubber kontra Belgium, (9186/80), 26. bekezdését; amelyet legutóbb megerősített: EJEB, Marguš kontra Horvátország, (4455/10), 2012. november 13., 45. bekezdése.]”

„Az EJEB két olyan nagy esetszoport különített el, amelyekben a bírói eljárás pártatlanságát kétely övezi. Az első esetszoport az EJEB olvasatában kizárólag funkcionális természetű, amelyben a bíró ügyben tanúsított magatartása nem feltétlenül kérdőjelezhető meg. Ide tartozik, ha ugyanazon személy többféle, különböző természetű funkciót lát el ugyanabban a bírói eljárásban, vagy alá-fölérendeltségi, illetve más intézményi kapcsolatban áll ugyanazon eljárásban részt vevő más személlyel. Ezek a helyzetek az eljáró bíróság pártatlansága tekintetében objektív igazolható kételyeket hordoznak magukban. A második esetszoport kizárólag személyes természetű, amely a bíró adott ügyben tanúsított magatartásával összefüggésben tapasztalható {erről lásd bővebben: EJEB, Kyprianou kontra Cyprus, [GC] (73797/01), 2005. december 15., 121. bekezdését}.”

Mindezekből azt a következtetést vonta le az eljáró bíró, hogy a pártatlan és független bírói eljáráshoz fűződő jog, illetőleg a bírói függetlenség elve abban az esetben érvényesül, ha a jogalkotó nemcsak előírja, hanem garanciákkal is biztosítja, hogy a bíró védve legyen a bírósági szervezeten belülről érkező befolyástól. Az adott ügyben kifogástalan magatartást tanúsító bíró eljárása sem tekinthető pártatlannak, ha annak látszata objektív szempontok alapján kétségbevonható, így különösen akkor, ha alá-fölérendeltségi, illetve más intézményi kapcsolatban áll ugyanazon eljárásban részt vevő más személlyel. Jelen perben eljáró bíró alá-fölérendeltségi viszonyban áll az OBH elnökével, akinek személye a Bszi. szabályozása szerint formálisan elkülönül ugyan az általa vezetett OBH-tól, a viszonyrendszer vizsgálata szempontjából azonban gyakorlatilag egységes intézményt alkotnak. A Bszi. 76.§ (5) bekezdése a bírák munkakörülményeivel, előmenetelével kapcsolatban jelentős jogokkal ruházza fel az OBH elnökét, így pl. ő dönt a bíró áthelyezéséről, kirendeléséről, Kúriára, OBH-ba, minisztériumba történő beosztásáról, de ő nevezi ki a Bszi. 128.§ (2) bekezdésében meghatározott bírósági vezetőket is. Ezen alá-fölérendeltségi viszony miatt (különös tekintettel ez EJEB Kyprianou kontra Cyprus ügyben tett megállapításaira) kizárható az eljárás pártatlanságának objektív látszata, ha az alperes képviselője az OBH.

Eljáró bíró álláspontja szerint ezért sérül a felperes Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított, pártatlan bírósághoz való joga.

Fővárosi Törvényszék
28.P.22447/2014/52-I

Nyilvánvaló, hogy az alá-fölé rendeltségi viszony nem feltétlen kizáró tényező. Amennyiben ugyanis az OBH (vagy a Kúria) lenne az alperes, úgy a felperes bírósághoz forduláshoz való joga sérülne, ha nem lenne olyan rendes bíróság, amelyik eljárhatna. A perbeli esetben azonban nem áll fenn ilyen körülmény, az OBH perbeli fellépése alapjog védelmével nem indokolható. Nyilvánvaló, hogy a törvényszék alperes sem igényelhet valamiféle alkotmányos szempontokkal indokolt, speciális jogvédelmet.

A T. Alkotmánybíróság 34/2013 AB határozatában rámutatott arra, hogy a pártatlanság követelményének tényleges érvényesülését többek között az eljárási törvényekben megfogalmazott kizárási szabályok garantálják. A Pp. 14.§ alapján nem járhat el a bíró, ha a bíróság vezetője képviselőként jár el. Eljáró bíró véleménye szerint a Pp. 14.§-ből kitűnő szabályozási céllal ellentétes az a szabályozás, amely a vezető felett álló vezető hivatalának képviselőjét írja elő.

Báró Eötvös József XIX. század derekán papírra vetett, ma is érvényes szavai szerint a bírónak „olyan helyzetben kell lennie, melyben személyes kár vagy haszon nélkül kimondhassa ítéletét, s mindamelllett függésben maradjon a törvénytől”. E gondolatok egybecsengenek az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a bírák függetlenségéről, hatékonyságáról és szerepéről szóló R (94) 12 számú ajánlásának fent hivatkozott rendelkezésével.

Az OBH jóhiszemű és tisztességes magatartását feltételezve a bíróságokkal szemben támasztott alapos igényeket elismerve kizárólag azon igények vonatkozásában bocsátkozik perbe, melyek alaptalanságáról meg van győződve. Ezzel kapcsolatban szükségszerűen jogi álláspontot kell, hogy kialakítson, melynek helyességét vélelmeznie kell. Amennyiben a perben eljáró bíró nem ezt a jogi álláspontot fogadja el, úgy eltérő álláspontja az OBH szemszögéből nézve szükségszerűen helytelen. Ez a körülmény nyilvánvalóan nem befolyásolja a per kimenetelét, így sem az eljárás pártatlanságát, sem a bíró elfogulatlanságát nem érinti. Amennyiben az OBH szervezetében e közvetlen tapasztalás alapján olyan kép alakul ki a bíróról, hogy „rossz ítéleteket” hoz, úgy emiatt szakmai előremeneteléről szóló döntések meghozatala során hátrányt szenvedhet. Ennek elmaradása a kinevező bölcsességén, emberi kvalitásain múlik, amit azonban intézményes garanciák nem biztosítanak. Ugyanide tartozik az eljáró bíró OBH felé irányuló lojalitásának fennállása is: ez az egyes vezetői pályázatok esetében kifejezett elvárás nehezen teljesíthető, ha mellette az OBH helyesnek és tisztességesnek vélt védekezésével szemben foglal állást ítéletében a pályázó.

Eljáró bíró álláspontja szerint sérül a bíró függetlensége, ha intézményi garanciák nem zárják ki, hogy a döntése tartalma miatt hátrányt szenvedjen.

A végzés elleni fellebbezési jogot a Pp. 155/B § (4) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2016. május 12.

dr. Bene Lajos sk.
b í r ó

A kiadmány hitelül:

100-100000